

Indsigt

Af Hakon Redder, udenrigsredaktør

Modi svækket – frygtindeks højeste i fire år

Overraskende går premierminister Narendra Modi og hans dominerende regeringsparti gennem ti år tilbage ved parlamentsvalget i Indien

Trods en markant mindre valgsejr end ventet fejrede tilhængere af premierminister Narendra Modi hans tredje valgsejr i træk. Foto: Money Sharma/AFP/Ritzau Scanpix

Indiske aktier reagerede med voldsomme dyk, da det tirsdag stod klart, at Indiens premierminister Narendra Modi ved valget til underhuset Lok Sabha ikke får det bestemmende flertal, der var forudset i weekendens valgstedsmålinger.

De to ledende aktieindeks, NIFTY 50 og BSE Sensex, faldt begge med op til 8,5 pct. midt på dagen indisk tid, da det stod klart, at Modis parti, Bharatiya Janata Party (BJP), og hans bredere alliance, National Democratic Alliance (NDA), ikke får absolut flertal. Modi og BJP's erklærede mål var at vinde mindst 300 af de i alt 543 sæder i Lok Sabha, der betyder Folkets Hus.

Optællingen var tirsdag eftermiddag dansk tid ikke færdig. Men da to mindre partier meldte sig under Modis faner, er hans valgsejr sikret.

Usikkerheden om Indiens politiske og økonomiske fremtid satte sig også i det indiske Vix-indeks, der populært sagt er et "frygtindeks" for aktiemarkederne, og som måler forventningerne til volatilitet i markederne. Vix-indekset gik i vejret med 42 pct. til det højeste niveau siden november 2020.

Overraskende viser valgresultatet, at premierminister Narendra Modis faste greb om knap 1 mia. vælgere i verdens største demokrati er svækket. Ganske vist vil Modi som den kun anden regeringschef i Indien nu lede landet i en tredje sammenhængende valgperiode, men det bliver uden det absolutte flertal, han sikrede efter valgene i 2014 og 2019. Hvor sejrene var baseret på først vrede over udbredt korruption og siden en nationalistisk bølge efter grænsestridigheder med Pakistan.

Nervøsiteten for, at en svækket Narendra Modi ikke kan fastholde reformer og økonomisk vækst, satte sig tirsdag lynhurtigt i markederne, der ellers var steget til rekordhøjder, efter at valgstedsmålinger i weekenden viste det forventede resultat; at Modi og Bharatiya Janata Party sammen med støtterne i NDA alene ville fastholde magten.

Nervøsitet for svagere regering

Nu går det den anden vej. Derfor er der nervøsitet for, at en svagere regering end ventet ikke kan gennemføre jordreformer, reformer af arbejdsmarkedslovgivningen og andre tiltag, som mange investorer ser som afgørende for, at Indien kan opretholde sit høje væksttempo.

"Hvis regeringen er svag, selvom NDA danner den, så vil de ikke have den fulde evne til at gennemføre reformerne", sagde Avnish Jain, obligationschef, Canara Robeco Asset Management Co, til nyhedsbureauet Bloomberg. Han er også nervøs for, at Modi kan blive tvunget til, hvad han kalder, "populisme" i det offentlige budget med finanspolitiske lempelser. I markedet er der også frygt for en større korrektion, hvis der for alvor opstår politisk usikkerhed.

> *Modi beskyldes både i og uden for Indien for udemokratisk regeringsførelse, for at forfølge politiske modstandere og journalister*

Åbenlyst hjalp det ikke Modi meget i valgkampen, at han fortalte en tv-interviewer, at han er udvalgt af Gud. Eller at han til valgmøderne advarede sine faste støtter blandt de fattigste lavkastehinduer om, at kun han kan stoppe politiske konkurrenter fra oppositionspartiet Congress i at stjæle deres kvæg og bryllupssmykker og dele dem ud til Indiens muslimske mindretal.

Nu skal den indiske premierminister forsøge at holde fast i sit lands økonomiske fremgang. Den er ekstremt ulige fordelt. Ifølge Deutsche Welle er sult stadig et udpræget fænomen i Indien. I oktober sidste år var Indien nummer 111 ud af 125 lande på Global Hunger Index stort set uden fremgang siden 2015.

Men Indien er også p.t. det land i verden med den højeste økonomiske vækst og på vej til at blive verdens fjerdestørste økonomi. Det seneste kvartalstal viste en vækst på mere end 8 pct. – markant mere end Kina, den store konkurrent om globale investorers opmærksomhed. Kinas engang høje vækstrater på årligt over 10 pct. er faldet til 5 pct. om året og holdes endda kun på niveau med omfattende statslige subsidier.

Narendra Modis platform den kommende regeringsperiode er nu svækket.

Hvordan det vil påvirke omverdenens forhold til Indien, er for tidligt at sige. Indien er omsværmet af mange lande. Narendra Modi er en af de få udenlandske ledere, der har talt til begge kamre i den amerikanske kongres. Indien er et førende land i G20, det forum hvor verdens "gamle og nye økonomier" mødes, og det store land vil gerne opfattes om talsmand for det såkaldte globale syd, hvilket i praksis vil sige de dele af verden, der ikke er en del af Vesten.

Men Modi beskyldes både i og uden for Indien for udemokratisk regeringsførelse, for at forfølge politiske modstandere og journalister og mest af alt for en hindunationalistisk regeringsførelse med undertrykkelse af det muslimske mindretal.

"Mens mange vestlige regeringer længe har opretholdt Indiens demokratiske akkreditiver som den afgørende begrundelse for engagement med landet, forekommer indisk udenrigspolitik ofte ude af sync med vestlige demokratier," skriver professor Chietigj Bajpaee, senior research fellow, South Asia, Asia-Pacific Programme, i tænketanken Chatham House.

Han ser i en analyse nærmere på det skisma, at Indien markedsfører sig selv som demokratisk med voksende global indflydelse, mens der samtidigt "blandt Indiens partnere i Vesten er bekymring over, at Indien slækker på demokratiske principper".

Et faktum, man i mange regeringer gerne ser gennem fingre med, fordi der er brug for økonomisk modvægt til Kina som både produktionsland og købedygtigt marked. Og fordi, skriver professor Chietigj Bajpaee, at "Indien er blevet mindre liberalt i løbet af det sidste årti, men det er uden tvivl blevet bedre regeret". Men Bajpaee understreger også, at hindunationalismen og en tiltagende illiberal regering vil komplicere samarbejdet med Vesten og f.eks. begrænse samarbejdet inden for efterretningstjenesterne.

"Ultimativt kan det også rejse spørgsmål om Indiens påstande om at tilbyde et verdensbillede, der er ikkevestligt, men ikke eksplicit antivestligt," skriver Chietigj Bajpaee i sin analyse for Chatham House.